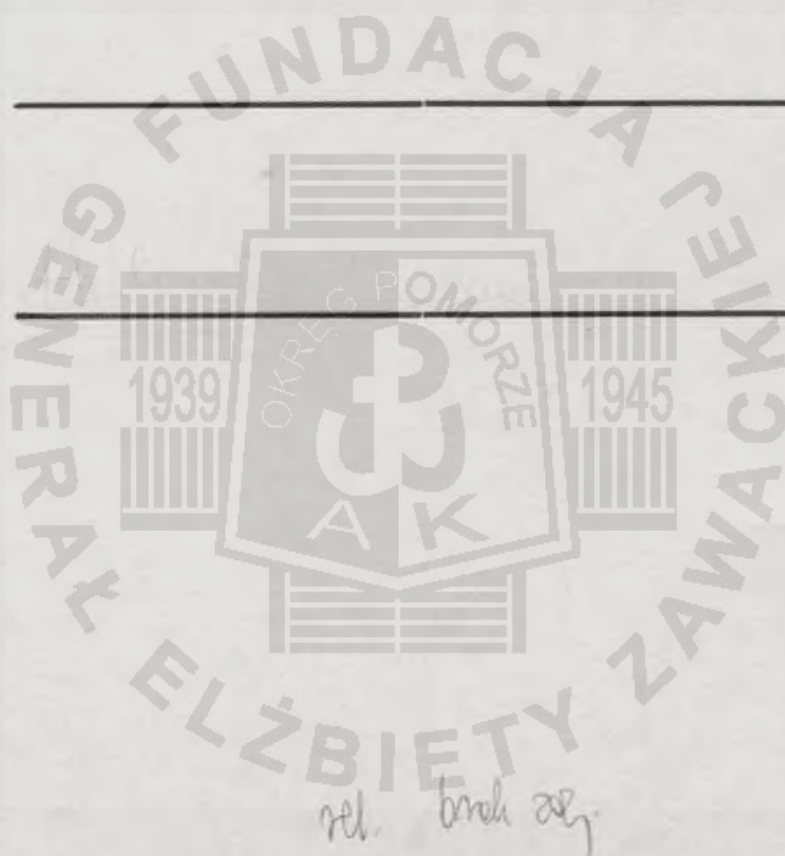

MEMORIAL

Generał Marii Wittek

L. Świt Zdobycie teczki 1999
A. Raj. oprac. 24 VII 2014

Adres
53-121 Wrocław

LWP

sterż. **KONDRATCZYK Helena**
zam. Holencko

1943-1946

1371/USK
1

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — T. 1371/RSK LUP

KONDRAJCZYK Helena

Zam. Holenko

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa V K.2.5.4

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora K.2.5.3

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 –1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja V K.1.5.1

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] V2

VI. Fotografie —

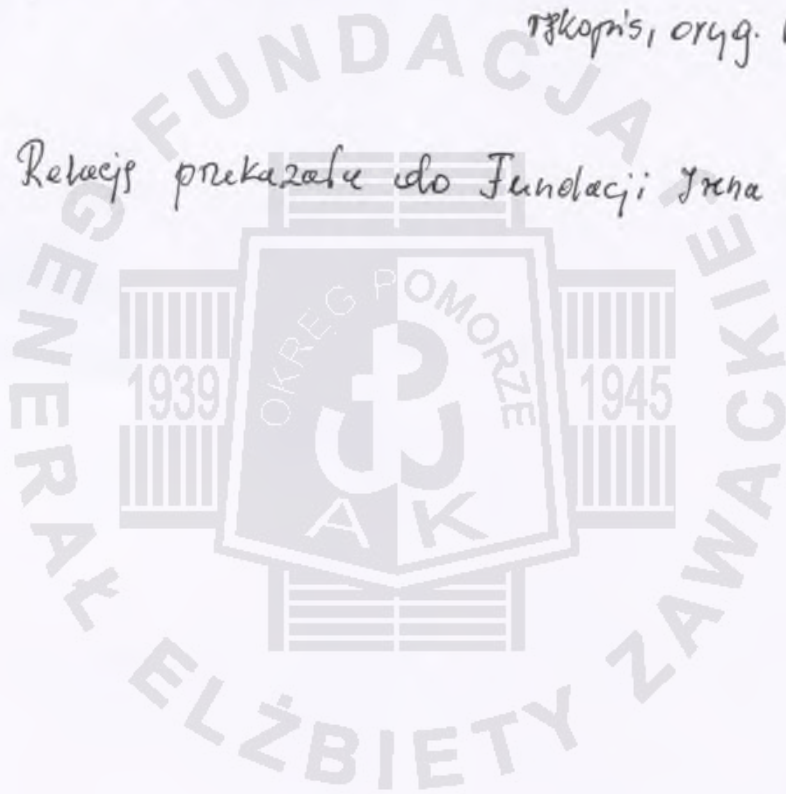
I/1

Relacja

Relacja Holenko Heleny z d. Kondratezyk
spotządzona w/g schematu relacji o wojennej służbie
Kobiet - żołnierzy w I i II Armii W. P. w latach 1939-1945
podpisana nazwiskiem Helena Holenko [b.d.]

rękopiśn., oryg. K. 2 s. 4

Relacja przekazana do Fundacji Jana Królikowskiego w 1998r.

I/1-1

**Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy
w I i II Armii Wojska Polskiego
w latach 1939-1945**

Relację można również sporządzić w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu, ale nie dzieląc opisu na poszczególne punkty.

I. DANE OSOBOWE

1. Nazwisko / także panieńskie z datą zmiany /, imiona

Helenka Helena
z domu Kondratyuk

2. Data i miejsce urodzenia / w przypadku wsi podać powiat /

Nowiliszki, pow. Szczerzyn, woj. Nowogrodzkie

3. Imiona rodziców, nazwisko panieńskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej

Józef i Maria z d. Michkiewicz, ojciec inwalida z 1ej wojny świat.
remieslnik, matka gospodyni domowa

4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu

53-121 Kroczyce,

II. DANE ŚRODOWISKOWE

1. Wykształcenie / nazwy szkół i lata ich ukończenia /

średnie, w 1939 ukończona
3 kl. Państw. Gimnazjum w Szczerzynie, w 1943r. 10 kl. St. Szkoły w Mysłkach

2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem

miejsce Nowiliszki, pow. Szczerzyn
woj. Nowogrodzkie

3. Czym zajmowała się przed 1939 rokiem / nauka, praca - jaka ??

uczeńniczka

4. Przynależność do ZHP, PWK, PCK, Związek Młodzieży Wiejskiej, Sodaliczja Mariańska

Z.H.P

II. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

uczestniczył, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna.

IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945

Nauka, praca, udział w konspiracji / jakiej ? /

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ? / wywiezienie, aresztowanie,

ewakuacja, miejsce pobytu - charakter pracy / Wywieziona wraz z rodziną w kwietniu 1940 r. do leśnego obozu Inkufas, rejon Myski, obl. Nowosybirski (później przemianowany na Kłimienkowski). Praca w kładzie przy wyjęciu. Podczas pracy w lesie przeżyłam odmrożenia nóg. Przez dłuższy okres chorowałam. W 1941 r. przeniesiona została rodzina do miejscowości Myski. Tam pozwalano mi uczęszczać do średniej szkoły do 9 kl. Pracowałam w cegielni i w kopalni.

2. Moja droga do wojska polskiego / mobilizacja, zaciąg ochotniczy /

Zmobilizowana zostałam 28 sierpnia 1943 r. przez Noyenkamak w Myskach

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania.

28.VIII.1943 r. - 1.VI.1946 r.

4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową

1 Sam. Bat. Łęczn. (w 1944 r. przemianowany na 1. sz. Samoch. Pułk Łęczn. 1 A. W. P. od października 1945 r. 127 Obr. Mag. Sprzętu Łęczn.)

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku

Początkowo w plutonie telegraf "Marsz", a następnie skierowana do Szalek Pułku jako przekaźnik

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku / szkoły, kursy, itp. /

kurs telegraf.

7. W jakich bitwach brała udział / miejscowość, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i

kiedy? / Szalek 1 Armii W. P.

8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /

Sierżant 1945r.

9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne

Sr. Medal „Zasłużonym na Polu Chwały”, Br. Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, medale pamiątkowe

Sr. Medal „Zasłużonym na Polu Chwały”

V. ŻYCIORYS POWOJENNY

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ

służby wojskowej na życie powojenne.

Chciałem bardzo studiować, ale warunki materialne na to nie pozwalały. Po zdemobilizowaniu pracowałem w jednostce jako pracownik cywilny, a od 1.V.1947 r. w Szefacie BOW IV w charakterze ref. Nadr. Adm. Gosp. 1.XI.1950 r. przenieśliśmy się do Mięjsk. Preds. Rem. Budowl. gdzie pracowałem jako kier. Mali Maszynistek. Zważyłem się 1.X.1954 r. z powodu złego stanu zdrowia (przebyte 2 operacje) Panownie zacząłem pracować 1. maja 1966 r. w Preds. Budowl. początkowo jako referent, a następnie kier. Iz. Adm. Gosp. W 1972 r. zostałem skierowany na rentę II gr. z powodu pogarszającego się stanu zdrowia. Składałem się o przyznanie renty wojennej, ale uznano, że schorzenia moje związane są ze służbą, chociaż na rentę zostałem skierowany mając 49 lat.

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska.

Rodzina repatriowana została do Polski wiosną 1946 r. Trudne warunki materialne, ojciec poważnie chory. Osiedliliśmy się na przedmieściu Wrocławia. W zasach nie było, jakos walczyć samemu, żadnej pomocy nie otrzymaliśmy. Nikt się nami nie interesował.

3. Obecne źródło utrzymania / emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidzkiej wojennej, renta rolna, renta wdowska, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa /

Renta I grupy z ogólnego stanu zdrowia

4. Obecny stan zdrowia

I/1-4

5. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzystała

Frychodnia Zablądowa i Rejonowa Szpitala Spół. St. Zdravia

6. Czy była represjonowana po wojnie / sama autorka lub jej rodzinę, aresztowania, śledztwo,

okoliczności, data, miejsce /

Wid elohyru ko tej subryki, ale muszę napisać, bo to bardzo boli, że analizowali się, co jak has kobiety już w sbylten życia jak ocenimaję i pomiarę, a menci my tyle przesłyszmy i byliśmy szarymi, że będą w wojsku sbyltenj wojsku do kraju, do którego jak przystaliśmy. Warunki się nas wojskiem polską zyciem. Jak to smutne dla nas.

7. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczegółniejsze

sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich wykształcenie, zawody,

zajmowane stanowiska.

Bier na Syberii zabrano do kopalni, siostrę młodszą zmobiliz. do szpitalu w Zuki. Metelung w Skalijsku, mui do wojska matka z młodszym bratem przenieśli się do Kaldora. Starszy brat porucznik, uczestnik wojny 1939 r. aresztowany w Wilnie i wywieziony do Łagru w Norbuzie. Dośhał się do armii gen. Andersa. Przebywał w Anglii. Mąż - żołnierz 27 Natyuskiej Brygady AK, później w W.P. inżynier Łagru. obecnie emeryt. Córka prawnik.

Pożądane załączenie :

- dokumentów, wspomnień i fotografii dotyczących okresów przedwojennego, kampanii wrześniowej oraz okresu wojennego.
- wykaz książek i artykułów, w których wzmiankuje się o służbie wojskowej autorki relacji i o jej formacji.

Czytelny podpis

Helena Glonko

Data .....

I/3 Inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relikwii

Karta informacyjna Holenko Heleny zd. Kondrutczak
wypełniona własnoręcznie, podpisana z datą 30.8.1989r.

orkopis oryg. k. 2, s. 3

Kartę informacyjną Holenko H. przekazała do Fundacji
Jana Królikowskiego w 1998r.

(+)

I/3-1

10/7
17 mob

K A R T A I N F O R M A C Y J N A

1. Nazwisko i imię..... *Holenko Helena*
2. Nazwisko rodowe ..... *Kondrakesyk*
3. Imiona rodziców ..... *Józef i Maria*
4. Stan cywilny obecny ..... *meżatka*
5. Czy powtórnie wychodziła za mąż - kiedy? podać nazwisko męża
..... *nie*
6. Data i miejsce urodzenia *22.V.1923 m. Wasyliszki*
woj. Nowogródzkie
7. Pochodzenie społeczne /chłopskie, robotnicze, inteligenckie/
..... *rzemieślnicze*
8. Miejsce zamieszkania przed 1939 r ..... *Wasyliszki*
woj. Nowogródzkie
9. Czym zajmowała się przed 1939 r /nauka, praca/ .....
nauka
10. Obecne miejsce zamieszkania /dokładny adres, ewent. telefon/
53-121 Wroclaw
tel.
11. Wykształcenie ..... *średnie*
12. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ?
/wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu -
charakter pracy/ ..... *Wywieziona z rodziny 15 kwietnia*
1940 r. Praca w kaidze przy wyrobie, na siłach Kosach
poś. Tubujar, Myskowski rej. Kiemierowski obw. Syberia
13. Moja droga do wojska /mobilizacja, zaciąg ochotniczy/
..... *Zmobilizowana w sierpniu 1943 r.*
14. Data rozpoczęcia służby wojskowej w LWP i data zdemobilizowania
..... *sierpnia 1943 r. do 1.06.1946 r.*
15. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową
..... *Bat. Kobiec., 1-y Sam. Bat. Łączności (w 1944 r.*
przemianowany na 1-y Sam. Pułk Łączności 1 A. W. P.
od października 1945 r. w okr. Magaz. Sprężu Łączności
16. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku
..... *telegrafistka a następnie pisarz w sztabie*

- 17. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku /szkoły, kursy itp./
.....
- 18. W jakich bitwach brała udział /miejscowość, data, odniesione rany, kontuzje, kiedy, gdzie/ *Przeszłam szlak bojowy 1 Armii WP aż do Berlina. W lecie 1945r. po bombardowaniu na postój w lesie pod Garmolinem przeszłam zapalenie oczu (Kozomiel)*
.....
- 19. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /
Sierżant
.....
- 20. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne *Krzyż Kawalerski, Ord. Odrodzenia Polski, Br. Krzyż Zasługi, Sr. medal Zasłużonym na Polu Chwały, Medale Pamiątkowe, Sr. Odzn. Łączn. Zasługi dla m. Wrocławia*
.....
- 21. Praca po zdemobilizowaniu aż do chwili obecnej / zawód i stanowisko/
a/ zawodowa *Kier. Kł. Adm. Gosp. w Przedb. Budowlany*
.....
b/ polityczna .....
c/ społeczna *Kóło Nr 24 ZBDRD, Liga Kobiet*
.....
- 22. Przynależność do organizacji politycznych i społecznych
Z.B.O.NiD, Liga Kobiet
.....
- 23. Obecne źródło utrzymania /emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta wyjątkowa, renta rolna, renta specjalna, renta wdowia /uwzględnić grupy inwalidztwa/
Renta inw. z ogólnego stanu zdrowia II grupa od 1972r.
.....
- 24. Obecny stan zdrowia *Przeszłam 2 operacje (1953r. 1955r.) Uszkodzenie mięśnia sercowego, reumatyzm i choroby słabo widzi. (blizny na rogówkach po zapaleniu ch.) nadciśnienie i białe krwinki*
.....
- 25. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzysta /lecznictwo rejonowe, przychodnia MON, przychodnia MSW, przychodnia kombatancka/
lecznictwo rejonowe
.....

26. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska *były to trudne lata, ojciec był ciężko chory nie mógł pracować. Pracowaliśmy z siostrą aby utrzymać rodzinę, a zarabialiśmy niewiele.*
27. Czy była prześladowana przed wojną ..... *nie* .....
28. Czy była represjonowana po wojnie ..... *nie* .....
29. Jakiej pomocy oczekuje od organizacji zbawidowskiej *Pamięć* .....
rozpracowanie wśród koleżanek, że nie myślano nam, że co przeszły Syberii. Kiedy nasze są bardzo niskie
30. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególniejsze sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich zawody, wykształcenie, zajmowane stanowiska/
Wyższona reshetam z Rodzicami, młodszą siostrą i bratem starszy brat oficer reshetam internowemu (walczył w Armii Andersa) ojciec zmobilizowany do Strajbaku, pracował w Kamienolomach, miał wypadek, ciężko chorował po powrocie do kraju zmarł w 1954r. Siostrę zmobilizowano do Strajbaku i pracowała w kombinacie metalurgicznym w Stalińsku. Siostrę zmobilizowano do wojska a matka z bratem (1932r.) pracowała w kopalni Kłoczi do Polski wiosną 1946r. Mąż inżynier Łezan. Był żołnierz 27 Halynskiej dyw. AK a następnie 1 Armii W.P. - emeryt, córka - pracownik.

Data *30. X. 1989r.*

Holenko Helena

/ podpis czytelny osoby
wypełniającej ankietę /

Uwaga: w razie potrzeby można uzupełniać dane na dodatkowych kartkach.

IV

Korespondencje

List Heleny Holenko z datą Wrocław, 21 IX 1967r.

do Ireny Królakowskiej opracowującej ankietę o losach kobiet-zofuierzy
II II Au? u 1967r.

Tłokpis, oryg. K1, s.1

IV/1

K. Wrocław, dn. 21.09.67

W numerze 30 „Kobiety” przeczytałam Pani list. Nie napisałam od razu, bo w tym okresie miałam dość dużo prywatnych zajęć w związku z niepełniącym ciotki na wyjeździe studia i teraz może i późno, ale postanowiłam do Pani napisać.

W latach wojny znalazłam się na Syberii i skończyłam doszłam się w 1943r do 1 Armii WP. Służbę pełniłam w 1-y m Samodzielnym Pułku Rezerwy do 1946 roku.

Z jednostką, którą prowadziłam cały szlak od obozu w Silesach pod Moskwą, aż do Berlina.

Zdemobilizowana zostałam we Wrocławiu w stopniu sierżanta.

Po powrocie do latychy napisałam, wiele wspominałam służbę w wojsku, chociaż był to trudny okres i nieraz było ciężko.

Z radością teraz spotykam koleżanki i kolegów z tamtych czasów, które nas łączą. Bardzo często wspominały czas służby w wojsku z miżem, którym także był żołnierzem 1 Armii

i tam go poznałam. Wspomnienia te są mi teraz tym miżem, że dobrze moje życie nie udało się tak jakbyśmy chciały.

Proszę mi wybaczyć, że za wiele nie napisałam, chociaż byłko o podaniu adresu i jednostki, ale sądzę że Pani nie weźmie mi tego za złe.

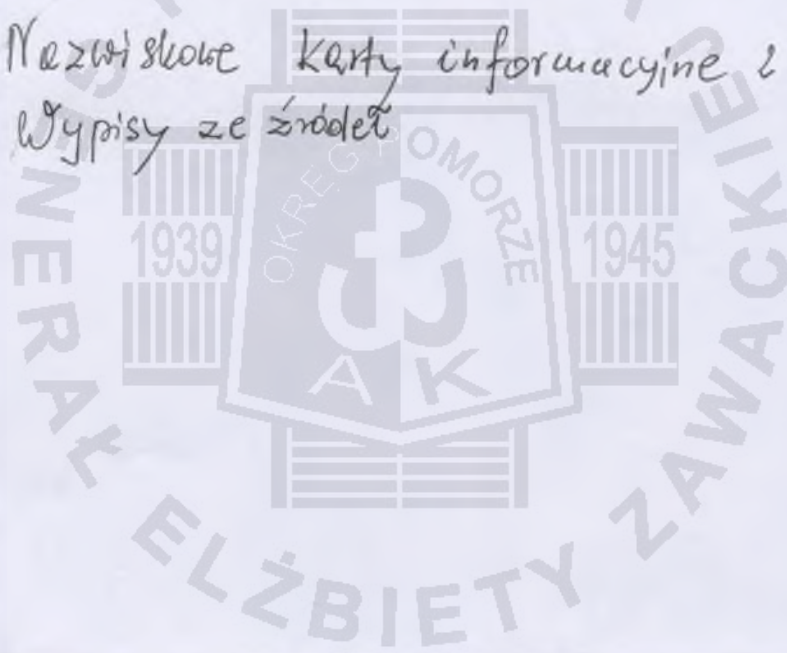
Szczerze Panią pozdrawiam
Helena

Mój adres: Helena Halenkowa
Wrocław,

J. 1371/WSK
KONDRATCZYK Helena
zam. Holeńko

LWP

(V) Nazwiskowe karty informacyjne i
Wypisy ze źródeł

i

T. 1371/USK

ZSRR-LWP

HOLENKO HELENA

z d. KONDRATCZYK

źródło informacji:

1. Karta informacyjna
2. Korespondencja - list
(zawm. antyety anonim.)
3. Relacja w Toru

10/7

HzióT '98

Złożono: Pomorskie Archiwum AK

87-100 Toruń ul. Wielkie Garbary 2

i

G. 1371

LUP

KONDRATCZYK Helena

zam. Holecko

Wywieziona w 1940r na Syberję.

Zdemobilizowana do wojska 28 VII 1943.

Telegrafistka w Pułku Łączności 1 A WP, później
w Sztabie Pułku jako pisarz.

Zdemobilizowana 1 VI 1946

Zob. Relacja, T. 1371/155k

A. Raj 1 2014

KONDRATCZYK Helena

Zakład Produkcyjny w Legnicy
TECZKA DO AKT
SWW 1824-331   ZN-96/1

